

Dronningavlerforeningen af 1921

V./ Poul Larsen
Hørløkkevej 18, Skrydstrup
6500 Vojens
Tlf.: 7454 2667

Skrydstrup d. 20. december 2005.

Fødevareministeriet, 2. afdeling, 2. kontor
Holbergsgade 2
1057 København K.

Fremsendt som e-mail via: 2afd2kt@fvm.dk

Vedr.: Vedr. høring om udkast til lov om biavl

Dronningavlerforeningen af 1921, har med stor interesse gennemgået det udsendte lovforslag om lov om biavl.

Vi har i samarbejde med Danmarks biavlerforening og Erhvervsbiavlerne udarbejdet et fælles høringssvar med de kommentarer som vi i fællesskab er enedes om.

Som avlsorganisation, finder vi anledning til at udtrykke vor tilfredshed med de tiltag i lovforslaget som hjemler grundlag for en skærpelse af adgangen til at sikre at der kun findes den aftalte avlslinie på vore renavlsområder, en skærpelse som vi naturligvis finder meget relevant for at sikre avlsarbejdet med honningbien i fremtiden.

Ud over de kommentarer som er anført i det nævnte høringssvar vil Dronningavlerforeningen, gerne udtrykke sin tilfredshed med de afholdte dialogmøder, som efter vor opfattelse gav anledning til nogle frugtbare debatter om aktuelle og fremtidige forhold i Dansk biavl, samt om formålet med en modernisering af lov om biavl.

Vi vil i den anledning gerne opfordre Fødevareministeren til at sikre den samme brede prægning af biavlen også i fremtiden, og vi skal derfor som det også er nævnt i det fælles høringssvar, opfordre til at sikre at alle interesseområder i biavlen er repræsenteret i det, i lovforslaget nævnte binævn. Vi skal desuden opfordre til at dette nævns kompetence fastsættes i lov om biavl, således at fremtidige reguleringer og vejledninger får den bedst mulige forankring i biavlen, hvilket efter vor opfattelse vil sikre lovens formål om at fremme biavlen i fremtiden, til gavn for det danske samfund.

Med venlig hilsen
Dronningavlerforeningen af 1921
Poul Larsen

Bilag til Danmarks Biavlerforenings høringssvar med
Danmarks Biavlerforenings bemærkninger til forslag til lov om Biavl

Danmarks Biavlerforening er enig i, at den danske biavl bør styrkes under hensyntagen til biavlens samfundsmæssige betydning for naturliv, fritidsliv og erhvervsliv.

Dette bør ske ved

- at der sker en klar rolleopdeling/kompetencefordeling imellem enheder for forskning, herunder analyse af biforgiftning og skadegørere, samfundsaspekts- og branchepolitisk rådgivning til ministeren, regelfastsættelse, udfærdigelse af forbud/påbud, effektivering af konsekvens ved overtrædelse af forbud/påbud samt afgørelser i biforgiftningssager,
- at der udstedes klare regler og vejledninger til alle aktører på området,
- at det høje niveau for ansvarlighed hos den enkelte biavler fastholdes og udvides via sikring af omkostningsdækning ved anmeldelse af biforgiftningsskader, hvor skadevolder ikke kan findes, og hvor der ikke er noget at bebrejde skadelidte, hvorved den samfundsmæssige miljøinteresse understreges, samt
- at brancheforeningerne tilføres flere midler i overensstemmelse med EU's bevillinger på området til støtte for biavlere og deres organisationer, herunder bekæmpelse af skadegørere, uddannelse og rådgivning

Ministeren har udtalt ønske om mere synlighed og større åbenhed, hvilket Danmarks Biavlerforening naturligvis også meget gerne ser.

Danmarks Biavlerforening nærer i den forbindelse bekymring for, at overordnede beslutninger overlades til et administrativt plan i stedet for at være resultatet af en egentlig politisk overvejelse og beslutning med de sikkerheder, der parlamentarisk knytter sig til en sådan proces.

Efter Danmarks Biavlerforenings opfattelse skaber udskiftning af et i loven knæsat princip om fagkyndig bistand til ministeren (de nuværende bestemmelser om et Bisygdomsnævn) med en fakultativ mulighed for ministeren til at lade sig vejlede (de foreslåede regler), således ikke mere synlighed eller større åbenhed.

Fra at være en selvstændig juridisk enhed, kan (i mangel af andet nyt ord) "Binævnet" blive en enhed under ministeriet (som for hygiejnereguleringens vedkommende Fødevarestyrelsen efter bemyndigelse fra Familie- og Forbrugerministeren), eller for den sags skyld helt afskaffet.

Rammelovgivning på dette punkt, er efter Danmarks Biavlerforenings opfattelse ikke hensigtsmæssigt, idet en egentlig politisk behandling eller i det mindste behandling efter inddragelse af samfundspolitiske og branchepolitiske synspunkter vil være sat ud af kraft, også i de tilfælde, hvor forordning eller direktiv fra EU overlader regulering af retsområdet til national regelfastsættelse – det er vigtigt, at den parlamentariske behandling af sådanne delegationer af kompetence ikke ændres til en rent administrativ behandling i et regi under den pågældende ministers ressortområde.

Danmarks Biavlerforening foreslår derfor jfr. bemærkningerne til § 3, at der fastholdes et princip om et lovfæstet nævn, hvorved der sikres en politisk behandling under inddragelse af et både uafhængigt og sagkyndigt nævn.

Dette er specielt vigtigt, fordi ministeren i sit forslag lægger op til, at der fremtidigt skal være et rådgivende udvalg med en langt bredere sammensætning og langt videre rådgivningsområder.

Ministerens angivelse af, at afskaffelse af omtale af nævnet i loven er en modernisering, har Danmarks Biavlerforening vanskeligt ved at forstå, men i hvert fald vil det være en bekræftelse af, at ikke al modernisering er et gode. Nogle ting har godt af at være lovfæstede, så afskaffelse af dem kræver mere omtanke end bare en flygtig ide for at følge en trend.

Samtidig indeholder det i høring fremsendte forslag en række forhold, der bevirker, at der er risiko for **markant** sammenblanding af roller i samme institution – fx er der efter forslaget ingen hindring for, at delegation i sidste instans medfører, at samme instans til dels kan fastsætte detailregler ("lovgivende magt") og skal pålægge ("dømmende magt") samt endelig effektuere regler om påbud og bøder ("udøvende magt") samtidig med, at den pågældende instans indtager rollen som rådgiver overfor ministeriet om reglernes udformning. Dette er parlamentarisk uholdbart.

I forbindelse med en revision af retsområdet, bør der også ske en revision af reglerne i Kong Christian Den Femtes Danske Lov, 5.13.1-3, om hegning af bigårde. Det er Danmarks Biavlerforenings opfattelse, at tiden er løbet fra reglerne, der er praktisk meget vanskeligt gennemførligt ved blandt andet udlejning til bestøvning. Samtidig er der ikke praktiske hensyn, der berettiger opretholdelse af reglerne om hegnspligt med dertil hørende erstatningsregler.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

I bemærkningerne til stk. 2 anføres det, at det kan være nødvendigt i forskningsøjemed "bevidst at udsætte bier for angreb af skadegørere og at vedligeholde bierne i et tidsrum uden normal behandling" og at "de almindelige bestemmelser om erstatning m.v. ikke bør kunne finde anvendelse" i den situation.

Det er rimeligt, at der ikke kan kræves erstatning for bifamilier, der indgår i et forskningsprojekt af den pågældende karakter og typisk tilhører forskningsinstituttet eller måtte tilhøre en biavler, der frivilligt med eller uden vederlag har ladet sine bifamilier indgå i et forsøg. Derimod bør der fastsættes bestemmelse om erstatning i det omfang forskningsprojektet påfører skadegørere på bifamilier, der ikke indgår i projektet.

Måske er det også det der menes med bemærkningerne, men Danmarks Biavlerforening finder anledning til at markere synspunktet.

Til § 2

EU-forordninger og direktiver gennemføres i et vist omfang som rammeregulering, indenfor hvilke særlige områder eller præciseringer er overladt til den nationale lovgivning. Dette kan også vedrøre regelfastsættelse på områder, hvor der er anledning til en egentlig politisk og ikke blot administrativ overvejelse af den nationale regulering. Indenfor området relateret til biavl, hvor der kunne tænkes at være behov for en politisk og ikke blot administrativ beslutning om national regulering i tilslutning til EU-regler, kunne det være spørgsmålet om hele strategien for bekæmpelse af skadegørere med eller uden brug af lægemidler, herunder om tolerance for indhold af antibiotika eller andre lægemidler i honning. At dømme efter gennemgang og debat på COPA-COGECA's møde i november 2005 hersker stor uenighed om dette spørgsmål i de 25 EU-lande, og detailregulering i forbindelse med spørgsmålet kan sagtens tænkes overladt i større eller mindre omfang til national lovgivning, selv hvis der udstikkes overordnede rammer på EU-plan.

Det er vigtigt for branchen, at en eventuel indførelse af en tolerance, er resultatet af en politisk proces, så Dansk Honning også i fremtiden kan anvendes som et attraktivt Brand, der sikrer at der er tale om et naturprodukt af god kvalitet.

Ud fra eksemplet mener Danmarks Biavlerforening, at der kunne være god grund til at udgangspunktet efter § 2 skulle være, at implementering af EU-regler eller fastsættelse af nationale regler i tilslutning hertil forudsætter politisk behandling i Folketinget, men foreningen har forståelse for, at dette ikke i alle tilfælde er praktisk muligt.

Som et alternativ ønsker Danmarks Biavlerforening derfor, at det efter § 3 foreslåede rådgivende nævn, lovfæstes med medlemmer med faglig ekspertise, brancheforenings- og erhvervs-henholdsvis forbrugerpolitiske repræsentanter samt repræsentanter for forskningsinstitutioner og rådgivningsvirksomheder jfr. bemærkningerne til § 3, og at der i § 2 fastsættes obligatorisk høring af nævnet, forinden regler fastsættes med hjemmel i § 2.

Til § 3

I tilslutning til bemærkningerne til § 2 er der god grund til at bevare et særligt fagligt organ til varetagelse af opgaver omkring regulering af biavl i Danmark, herunder sikring mod angreb af skadegørere, men også sikring i forhold til miljømæssige interesser og andre forhold relateret til biavl.

Danmarks Biavlerforening mener således, at det vil være hensigtsmæssigt med opretholdelse af et uafhængigt nævn med medlemmer med faglig ekspertise, brancheforenings- og erhvervs-henholdsvis forbrugerpolitiske repræsentanter samt repræsentanter for forskningsinstitutioner, som har til opgave

at rådgive Ministeren for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri i forbindelse med spørgsmål om biavl,

at foretage indstilling til Ministeren for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri i forbindelse med udnævnelse respektive tilbagekaldelse af biinspektører,

at udfærdige regler om forbud og påbud til Ministeren for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri,

at virke som klageinstans i forbindelse med forbud og påbud, og

at udfærdige vejledninger til biinspektører og kyndige biavlere.

Danmarks Biavlerforening er opmærksom på, at der ved at fastsætte nævnets sammensætning i loven vil være en vis træghed i muligheden for at ændre nævnets sammensætning, men det er Danmarks Biavlerforenings opfattelse, at den ved en lovmæssig fastsættelse af sammensætningen sikrede uafhængighed er vigtigere.

Nævnets sammensætning kunne lovfæstes som følger:

”Nævnet består af 13 medlemmer, der udpeges af Ministeren for fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

2 medlemmer skal være sagkyndige forskere indenfor bi- og planteavl, 2 medlemmer repræsentanter for offentlige styrelser indenfor skov og natur henholdsvis fødevarer, 3 medlemmer skal repræsentere brancheorganisationer indenfor landbrug, frøavl og frugtavl, 1 medlem skal repræsentere forbrugerne, 3 medlemmer skal repræsentere biavlerforeninger, heraf en repræsentant for hver af grupperne dronningeavl, hobbybiavl og erhvervsbiavl, 1 medlem repræsenterende den private rådgiverfunktion, mens det sidste medlem, formanden, skal være udnævnt dommer ved de danske domstole.

Udnævnelse af repræsentanter for brancheorganisationer sker efter indstilling fra brancheorganisationer i forhold til dokumenteret repræsentation af medlemmer indenfor det pågældende felt.”

På den skitserede måde vil der være plads til alle relevante sagkundskaber, herunder også Landbrugsrådet, Skov- og Naturstyrelsen samt Fødevarestyrelsen, som af ministeren ønsket, og nævnet vil efter Danmarks Biavlerforenings opfattelse dække samtlige aspekter ved biavl i Danmark.

Nævnet kunne i lighed med det i § 11 fastsatte voldgiftsnævn have sekretariat under Plantedirektoratet, således at der sker en samling af ekspertise også på denne måde. Herved vil nævnets uafhængighed også af forskningsenheden sikres, hvilket understøtter en klarere kompetencefordeling jfr. de almindelige bemærkninger.

Dansk JordbrugsForskning, der i dag besætter formandsposten for Statens Bisygdomsnævn, skal fortsat efter Danmarks Biavlerforenings forslag have til opgave, at rådgive ministeriet og nu binævnet om forskningsmæssige resultater på området, forestå analyse af prøver til voldgiftsnævnet og for biinspektørerne, samt at rådgive biinspektørerne om bekæmpelse af skadegørerne samt bistå med uddannelse af biinspektørerne og kyndige biavlere.

Til § 4

Ad. stk. 1.:

I tråd med et generelt ønske om, at opbygningen af forebyggelse, begrænsning og bekæmpelsen af skadegørere hos bier lovfæstes for at sikre (i hvert fald fag-) politisk stillingtagen til eventuelle ændringer, og for at skabe sammenhæng i forhold til bemærkningerne til §§ 2 og 3 om nævnet og dets roller, må forslaget ændres, så Fødevarerministeren **skal** antage et antal biinspektører til at bistå med administration af loven og regler fastsat i medfør heraf.

På den måde sikres biinspektørernes integritet i forhold til både biavlere og den øvrige administration.

Såfremt det er ministerens tanke, at biinspektørerne udover at rådgive om og træde til ved behov for bekæmpelse af skadegørere, skal forstå den konkrete udstedelse af påbud og bøder, da skal biinspektørernes rolle efter Danmarks Biavlerforenings opfattelse afgrænses overfor nævnet, således at biavlerne har en mulighed for at indbringe sådanne påbud og forbud for nævnet.

Mulighed for at indbringe et påbud henholdsvis en bøde for nævnet vil også sikre en ensartet praksis.

Imidlertid ville kompetencen til at udstede forbud og påbud ligge mere naturligt i en administrativ enhed under ministerens overordnede kompetence, fx Plantedirektoratet.

Det bør i loven fastsættes, at udpegelse af biinspektører skal ske efter indstilling fra det under bemærkninger til §3 omtalte nævn.

Ad. stk. 2. og 3.:

Også her bør reglerne fastsættes efter indstilling fra det i forbindelse med det §3 omtalte nævn.

Herudover burde der til bemyndigelsen i både stk. 2. og 3. efter ”registrering” føjes ”samt tilbagekaldelse af registrering”

Det er efter Danmarks Biavlerforenings opfattelse afgørende, at Biinspektørerne uddannelsesniveau løftes, og det er Danmarks Biavlerforenings opfattelse, at der bør afsættes et langt højere beløb til uddannelse af biinspektørerne, der skal rustes til at håndtere også omfattende angreb af skadegørere hos erhvervsbiavlere udover den væsentlige udvidelse af kompetenceområdet, der påtænkes.

Herudover skal der i forhold til biinspektørerne sættes ind med udfærdigelse af vejledninger, som anført under bemærkningerne til §3 i binævnets regi, således at det sikres, at bekæmpelsen af skadegørere tager hensyn til alle relevante aspekter, lige fra miljø- og naturinteresser til erhvervs- og forbrugerinteresser.

Der bør efter Danmarks Biavlerforenings opfattelse også afsættes midler til opfølgingskurser for de kyndige biavlere som betingelse for opretholdelse af registrering som kyndig biavler. Sådan uddannelse kunne i praksis forestås af brancheforeningerne, men der bør afsættes offentlige midler hertil, henset til forebyggelsen og bekæmpelsens overordnede, samfundsmæssige mål.

Til § 5

Ad. stk. 2.:

Danmarks Biavlerforening mener, at det i overensstemmelse med ministerens bemærkninger skal præciseres, at registrering kun kan kræves, når det er relevant til forebyggelse respektive bekæmpelse af en konkret skadegører, og kun skal kunne stilles efter indstilling fra det i bemærkningerne til §3 omtalte nævn, der skal vurdere, om registrering respektive indberetning er relevant i forhold til den konkrete skadegører, forebyggelsen eller bekæmpelsen vedrører.

Registrering i forhold til bisygdomsbekæmpelse og bekæmpelse af andre skadegører kan kun være et "øjebliksbillede", og en generel registrering i forhold til en beredskabsplan er uinteressant som følge af, at bifamilier til stadighed flyttes og skifter ejere.

Adgangen til registrering henholdsvis oplysning om stadeplacering kunne alternativt begrænses til at omfatte bifamilier, der er ramt af skadegørere samt bifamilier, der flyttes eller skifter ejer, svarende til de nugældende regler, men sådan, at man fra den ansvarlige myndighed rent faktisk samler oplysningerne i en nærmere afgrænset periode, hvilket hidtil ikke er sket.

Til § 6

Ad. stk. 1.:

Ændringen, hvorefter der **ikke** ydes erstatning for omsatte eller tilintetgjorte bifamilier, der allerede er ramt af en af de skadegørere, der er omfattet af offentlig bekæmpelse efter regler fastsat med hjemmel i §5, er efter Danmarks Biavlerforenings opfattelse meget betænkelig.

Dette skyldes, at de foreslåede ændringer kunne anspore til, at biavleren selv destruerer en bifamilie ramt af skadegørere uden at foretage anmeldelse til biinspektør, da der alligevel ikke opnås erstatning, og da der derved undgås en del besvær. **Dette vil direkte modvirke** flere af reglernes mål, nemlig **begrænsning og kortlægning** af skadegørere hos bier.

Danmarks Biavlerforening mener derfor, at der som hidtil bør ydes erstatning også for sygdomsramte familier, medmindre der er konkrete forhold at bebrejde den skadelidte biavler.

Man kan også forestille sig, at et konkret påbud om tilintetgørelse af en bifamilie på grundlag af én skadegører (fx stadebille), fører til at en anden bifamilie ramt af fx Varroa påbydes tilintetgjort – i dette tilfælde vil forslaget ordlyd føre til, at der ikke ydes erstatning selv i de tilfælde, hvor almindelig Varroa-bekæmpelse kunne have reddet bifamilien. Tabet er således reelt, uanset der i det eksemplet er angreb af skadegører, og det kan ikke være tilsigtet, at der ikke skal ydes erstatning.

I § 6, stk. 1 bør sidste punktum: "Der ydes ikke erstatning for bifamilier, der er angrebet af de skadegørere, der er omfattet af regler fastsat i medfør af §5, stk. 1, nr. 1)" af de nævnte grunde udgå.

Det er glædeligt at konstatere den velvilje der udtrykkes i ministerens bemærkninger på s. 13, hvorefter en ændret erstatningspraksis forventes at ville føre fuld erstatning til genanskaffelse af tilintetgjorte, men (indtil da) raske bifamilier. Princippet bør efter Danmarks Biavlerforenings opfattelse være knæsat i loven.

I § 6 bør derfor indføjes et nyt stk. 3 med følgende ordlyd: "Størrelsen af den i stk. 2 nævnte erstatning skal dække biavlerens faktiske tab, herunder bier, bifamilier, materiel og eventuelt driftstab".

Af bemærkningerne til bestemmelsen (lovforslagets bemærkninger s. 18, 9. afsnit til § 6 stk. 1) fremgår det, at der som hidtil vil kunne ydes erstatning i forbindelse med **foranstaltninger**, der iværksættes som led i offentlig bekæmpelse af skadegørere. Erstatning må således også i udgangspunktet skulle ydes i andre tilfælde end tilintetgørelse, fx hvor bifamilier kræves omsat som led i den offentlige bekæmpelse af skadegørere!

Imidlertid fører den i lovforslaget formulering af §6 til, at der kun kan ydes erstatning for **tilintetgørelse** og altså **ikke for omsætning** – der er ikke i bemærkningerne omtale af en sådan indskrænkning, og Danmarks Biavlerforening går derfor ud fra, at formuleringen af §6 simpelthen er forkert i forhold til hensigten, og at der som et tredje punktum i §6 stk. 1. bør stå: "Staten yder også erstatning for andre foranstaltninger omfattet af regler fastsat i medfør af § 5 stk. 1."

Ad. stk. 2.:

Efter bemærkningerne til forslaget s. 13 kan biavlerne imødesee fuld erstatning til genanskaffelse af tilintetgjorte familier, og samme princip bør gælde for omkostningerne ved behandlede bifamilier og andre foranstaltninger.

Til § 7

Der er i Danmark et begrænset antal geografiske steder, der er egnet til renavl. Det er for Danmarks Biavlerforening oplyst, at det ikke er muligt for alle, der ønsker muligheden for at drive renavl af bier, at opnå muligheden herfor.

Det bør derfor direkte af loven fremgå, at der i forbindelse med godkendelse af parringsstationer stilles sådanne betingelser om oplysning af formål, at det løbende kan kontrolleres ud fra fremsendt dokumentation fra parringsstationen, om aktiviteterne svarer til det oplyste formål, således at godkendelsen i modsat fald kan tilbagekaldes eller bortfalde og andre få muligheden for at søge renavl på det pågældende sted.

Til § 9

Formuleringen i stk. 1 giver anledning til forvirring. Det er vel meningen, at der i det for en sådan bestemmelse relevante område kun skal være en art eller en race af bier.

De to første linier i § 9 stk. 1. bør derfor lyde:

"Ministeren for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri kan fastsætte regler om bevaring af **en** bestemt **art** eller **en** bestemt **race** af bier indenfor et nærmere angivet område, herunder regler om....."

I modsat fald bør stk. 2 udgå for at sikre formålet med bevaringsforanstaltningerne.

Til § 10

Danmarks Biavlerforening forstår formuleringen af § 10 sammenholdt med udeladelsen af den nugældende lovs § 5 om blomstrende planter således, at der tilsigtes et skærpet ansvar for sprøjtning også af planter, der ikke er i blomst – denne skærpelse vil være medvirkende til at begrænse incitamentet til uhensigtsmæssig brug af sprøjtemidler, hvilket må anses for meget gavnligt.

Til § 11

Danmarks Biavlerforening har overvejet voldgiftsnævnets betydning overfor det tilsyneladende lille antal biforgiftningssager.

Det er ud fra undersøgelser og tilbagemeldinger Danmarks Biavlerforenings opfattelse, at opbygningen med et voldgiftsnævn har en stor og positiv betydning i forbindelse med biforgiftningssager, og at det alene skyldes biavlernes bekymring for at stå tilbage med omkostningerne ved en voldgiftssag, hvis skadevolder ikke findes, der er årsagen til, at der ikke er prøvet flere sager for nævnet.

Således er det Danmarks Biavlerforenings opfattelse, at mulighederne for en hurtig nævnsbehandling bør understøttes også af hensyn til den samfundsmæssige interesse begrænsning af uhensigtsmæssig brug af sprøjtemidler.

Ad. stk. 1.:

Først og fremmest må det overvejes, om det er en god ide, at det nu gøres frivilligt, om en tvist skal indbringes for voldgiftsnævnet.

Herfor taler, at voldgiftsnævnet ikke har været anvendt i noget særlig stort omfang, hvortil kommer, at en adgang til indbringelse af sagen direkte for retten vil sikre, at den skadelidte biavler ikke skal afvente en behandling ved voldgiftsnævnet, førend en den i forvejen typisk langvarige behandling ved de almindelige domstole kan begynde.

Imod at gøre adgangen til nævnsbehandling frivillig taler, at man herved "fratager" voldgiftsnævnet muligheden for at opnå den større ekspertise, der vil følge af, at nævnet behandler samtlige sager.

Det er imidlertid mere relevant at analysere årsagen til, at der efter de nugældende regler kun er sket indbringelse af et meget lille antal sager for nævnet.

Hidtil har en biavler, der har mistanke om, at der er sket forgiftning, selv måttet løbe den økonomiske risiko ved at indbringe sagen for voldgiftsnævnet, idet udgangspunktet er, at biavleren kommer til at betale omkostningerne, hvis den, der er ansvarlig for forgiftningen, ikke kan findes (jfr. BEK 770 af 16/9 1992 §11).

Dette er efter Danmarks Biavlerforenings opfattelse årsagen til, at mange sager ikke er prøvet ved nævnet, idet omkostningerne ved en voldgiftssag for mange små biavlere på ingen måde står mål med et meget ringe økonomisk udbytte af biavlens, og med den erstatning, der kun opnås, hvis der kan dokumenteres er ansvar.

Den i ministerens bemærkninger til lovforslaget omtalte adgang til for ministeriet at indestå overfor nævnet for betaling af omkostningerne, såfremt omkostningerne ikke betales eller hvis skadevolder ikke kan findes, ændrer ikke herved, dels fordi muligheden tilsyneladende har været ganske ukendt i biavlerekredse (almindeligt tilgængelige kilder, herunder også seneste udgave af Lærebog i Biavl indeholder ikke omtale heraf, og hjemlen skal findes på s. 134 i et finanslovsforslag på 532 sider, som de færreste nok læser), og dels fordi det, hvor skadevolder ikke kan findes, ville kræve, at voldgiftsnævnet fritog skadelidte fra at betale omkostningerne, hvilket den skadelidte biavler ikke på forhånd, selv hvis han eller hun kendte reglen, kunne være sikker på.

Reglerne om sprøjtning er ikke alene et spørgsmål om beskyttelse af bierne, men overordnet et hensyn til beskyttelse af miljøet og til biodiversiteten. Under hensyn til denne overordnede samfundsmæssige interesse i at begrænse anvendelsen af sprøjtegifte, er det mere rimeligt, at udgangspunktet er, at det offentlige bærer omkostningerne ved biforgiftningssager, navnlig hvor der findes en forgiftning, men ikke en ansvarlig skadevolder. Udgangspunktet kunne så suppleres med en bestemmelse om, at skadelidte selv skal betale omkostningerne, hvis skadelidte ikke har sørget for god vandforsyning til sine bier eller ligefrem forsætligt har påført forgiftningen.

En sådan regulering vil sikre, at små biavlere ikke af økonomiske hensyn lader være med at forfølge en biforgiftning – måske nok til glæde for skadevolderen, men til skade for den almindelige ansvarlighed overfor miljøet og dermed offentligheden som sådan.

Det ville også være i bedre overensstemmelse med den generelle holdning til honningbiernes betydning, der udtrykkes i bemærkningerne, at udgifterne til begrænsning af muligheden for at slippe godt fra at forårsage en biforgiftning afholdes af det offentlige og ikke er overladt til den enkelte biavlere større eller mindre økonomiske formåen i forhold til den mulige belastning af omkostningerne ved en voldgiftssag.

Man vil således efter Danmarks Biavlerforenings opfattelse kunne skabe bedre mulighed for, at alle relevante sager blev prøvet og dermed sikre, at der i voldgiftsnævnet samles størst mulig ekspertise og vidensgrundlag om biforgiftning til glæde for alle involverede parter, hvis man fastholder en obligatorisk nævnsbehandling kombineret med en offentlig omkostningsdækning i de tilfælde, hvor skadevolder ikke findes, og hvor der samtidig intet er at bebrejde skadelidte.

Reglen kunne lyde:

§11 stk. 1. Tvister om erstatning efter §10 afgøres ved voldgift.

stk. 2. Voldgiftsnævnets afgørelse kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

stk. 3. Tvisten kan først indbringes for de almindelige domstole, når voldgiftsnævnets afgørelse foreligger.

stk. 4. Voldgiftsnævnets afgørelse kan indbringes for de almindelige domstole indtil 3 måneder efter voldgiftsnævnets afgørelse er meddelt parterne.

Stk. 5. Såfremt voldgiftsnævnet finder, at der foreligger biforgiftning i en for voldgiftsnævnet indtalt sag uden der kan findes en ansvarlig skadevolder, da afholdes omkostningerne ved voldgiftssagen af statskassen.

De øvrige regler om omkostningsfastsættelse ville i så fald stadig skulle fastsættes ved bekendtgørelse efter bemyndigelsen i lovforslagets §12, men det ville være et stærkt og nødvendigt politisk signal, at lovfæste den offentlige interesse i at undgå biforgiftning på denne måde.

De retssikkerhedsmæssige betænkeligheder, der er omtalt i ministerens almindelige bemærkninger på s. 11, og som er indeholdt i Retsplejerådets anbefalinger i betænkning nr. 1401/2001 s. 143-154, kunne løses ved, at voldgiftsnævnets medlemmer udnævnes efter samme regler, som fagkyndige dommere ved Sø- og Handelsretten, og således at voldgiftsnævnets formand er juridisk dommer, samt ved at overføre retsplejelovens regler i relevant omfang til nævnet.

Den bærende interesse i nævnsbehandling er i forhold til biforgiftningssager ikke bare et privatretligt hensyn til via erstatningsregler at værne en økonomisk interesse, men tillige et offentligt hensyn til værn om miljøet/naturen.

Nævnsbehandling vil uden sidestykke ved de almindelige domstole være bedst egnet til sikring af, at forureningskilden findes, hvor det overhovedet er muligt. Samtidig vil en nævnskompetence understøtte den uomtvistede, uformelle betydning ved løsning af tvister, voldgiftsnævnet har haft og har, jfr. bemærkningerne til lovforslaget §11, midtfor.

Den for et værn af såvel miljøbeskyttelsesinteressen (hindring af yderligere sprøjtning med ulovlige midler eller på ulovlig vis) som af den privatretlige erstatningsinteresse (økonomisk kompensation for tab af bifamilier), væsentligste bevisoptagelse i biforgiftningssager er voldgiftsmændenes sikring af indsendelse af bier til analyse og afdækning af beholdning af sprøjtemidler hos den mulige skadevolder. Denne del er i hovedsagen ikke et spørgsmål om indhentelse af forklaringer, men opsamling af fysiske beviser.

Herudover er det helt afgørende, at bevisindhentelsen sker prompte, hvilket udover en hurtig aktivering af voldgiftsnævnet med henvendelsen fra skadelidte, forudsætter et omgående fremmøde fra voldgiftsmandens side med henblik på bevisindhentelsen. En sådan opgave er de almindelige domstole ikke indrettet på indenfor et så specielt felt.

Når hertil lægges, at der må forudses en vis administrativ indkøringsperiode, førend retskredsene efter sammenlægninger/ændringer fungerer optimalt og vil være i stand til på tilfredsstillende vis at servicere et så specielt felt som biforgiftningssager med den for formålet helt afgørende hurtighed, da må en optimering af det nuværende voldgiftsnævns funktion være så langt at foretrække.

Der er derfor Danmarks Biavlerforenings opfattelse, at der foreligger sådanne vigtigere hensyn til en hurtig, sagkyndig bevisoptagelse, at der må ske tilsidesættelse af Retsplejerådets anbefaling af at nævnsbehandling ikke bør ske, hvor der kan være bevisvivl, der bør afklares via parts- eller vidneforklaringer (betænkningen s. 148, nederst).

En sådan tilsidesættelse kan eventuelt gennemføres således, at der ikke sker afgivelse af mundtlig forklaring under strafansvar for nævnet, således at Retsplejerådets anbefaling (betænkningen s. 151, nederst) i den forbindelse tilgodeses.

Imidlertid er der efter Danmarks Biavlerforenings opfattelse ingen hindring for, at der i lighed med de regler, der gælder for undersøgelseskommissioner, sker afgivelse af forklaring for nævnet under sådanne retsgarantier ved overførsel af principper fra retsplejeloven, at forklaring udmærket kan ske under strafansvar jfr. også ovenfor om udnævnelse af voldgiftsrettens medlemmer, hvoraf formanden skal være udnævnt dommer.

Danmarks Biavlerforening mener ud fra ovenstående, at der foreligger sådanne både privatretlige og offentligretlige hensyn til hurtig bevisoptagelse, at der er grund til at afskære parterne fra direkte indbringelse af sagen for de almindelige domstole jfr. herom i øvrigt Retsplejerådets betænkning s. 149, 3. sidste afsnit.

Det er ikke hensigten med forslaget fra Danmarks Biavlerforening at afskære en efterfølgende domstolsprøvelse, og dermed er der i udgangspunktet grundlag for en bestemmelse om tvangsfuldbyrdelse af voldgiftsnævnets afgørelser.

Imidlertid kunne det overvejes, at medtage en bestemmelse om, at en afgørelse fra voldgiftsnævnet kan gennemtvinges ved fogedrettens mellemkomst, hvis den ikke af den tabende part er indbragt for de almindelige domstole indenfor en nærmere fastsat frist, der i så fald bør være længere end den i retsplejelovens fastsatte eksekutionsfrist for domme.

Stk. 2 og 3 ville følgelig skulle udgå i deres nuværende udformning.

Til § 12

Ad. stk. 1.:

Da voldgiftsnævnets sagkyndige medlemmer efter forslaget skal udpeges efter tilsvarende kriterier, som de nuværende, er det Danmarks Biavlerforenings opfattelse, at det vil være en fordel, at alle sager samles under ét voldgiftsnævn, hvilket vil sikre en ensartet praksis i hele landet.

Problemet med den lokale nærhed vil kunne justeres i takt med, at antallet af voldgiftssager stiger eller falder, da der fortsat forudsættes udpegelse af lokale bi- og planteavlsskyndige voldgiftsmænd i ganske vist større lokalområder.

Færre voldgiftsmænd vil også betyde, at hver voldgiftsmand har chancen for at opnå ekspertise via flere sager, hvilket vel også er ønskeligt.

Det vil understrege nævnets uafhængighed, hvis landets inddeling i voldgiftskredse og de overordnede regler for nævnets sammensætning og udpegelse af voldgiftsmænd fremgår direkte af loven.

Ad stk. 2.:

Her bør det være fastsat, at retsplejelovens bestemmelser i tilpasset omfang finder anvendelse ved nævnsbehandlingen.

Til § 14

I tråd med de indledende bemærkninger og bemærkningerne til især §§ 2, 3 og 4, mener Danmarks Biavlerforening, at det bør fastslås i loven, at det skal være efter indstilling fra binævnet nedsat efter §3 i en ændret form, at ministeren skal fastsætte reglerne, og at nævnet som minimum skal være klageinstans for pålagte påbud og bøder, hvis det overlades biinspektørerne eller andre at fastsætte sådanne.

Udpantningsret og lønindeholdelsesadgang er ikke et problem, hvis den forudgående proces – udstedelse af påbud og pålæggelse af bøde – sker ved en instans, der opfylder krav om rimelige retsgarantier for den enkelte biavler. Forudsat kompetencen ligger i binævnet og dette agerer på et betryggende retligt grundlag i loven, har Danmarks Biavlerforening ikke bemærkninger til inddrivelsesadgangen.

Til §§ 15 og 16

Efter bemærkningerne er der sjældent brug for uanmeldt indtrængen, og det er Danmarks Biavlerforenings opfattelse, at der alene skal kunne ske indtrængen uden retskendelse på privat grund i det omfang, det er nødvendigt for at forebygge, begrænse eller bekæmpe angreb af skadegørere – **ikke alene af kontrolhensyn.**

I andre tilfælde er der ikke sådanne hensyn, der gør, at der skal kunne ske indtrængen uden forudgående indhentelse af tilladelse fra retten med de retsgarantier, dette indebærer. Som det fremhæves i bemærkningerne (lovforslagets bemærkninger s. 23, 7. afsnit) er det ofte ikke muligt at foretage en opdeling i forretningsmæssig og privat del (underforstået af biavlerens ejendom), hvorfor der må være så meget desto større grund til at værne om biavlernes integritet og privatliv i det omfang, kontrolhensyn ikke relaterer sig til en konkret bisygdomsbekæmpelse.

Samtidig bør det fastslås, at biavleren skal godtgøres eventuelle faktiske omkostninger i det omfang, en gennemført kontrol ikke fører til nogen væsentlig påtale.

§ 17

Den omfattende delegation gør, at fastsættelse af kontrolforanstaltninger kan ske i en underordnet myndigheds regi uden de garantier, der ligger i en egentlig politisk behandling – det er muligt, at det er ved at være en ikke usædvanlig teknik for regelfastsættelse, men bestemt en teknik, der rummer store betænkeligheder.

I relation til også denne bestemmelse er det også Danmarks Biavlerforenings opfattelse, at reglerne må fastsættes efter en som minimum obligatorisk høring af og indstilling fra det sagkyndige nævn nedsat med hjemmel i § 3.

§§ 18 og 19

Herom henvises til bemærkningerne til § 3 om binævnets kompetencer i forhold til bødepålæg.